

Lieta C-356/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 3. maijs

Iesniedzējtiesa:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie [Varšavas rajona tiesa Varšavā] (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 16. aprīlis

Prasītāja:

Delfly sp. z o.o.

Atbildētāja:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[..]

LĒMUMS

Varšavā, 2019. gada 16. aprīlī

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XV Wydział Gospodarczy [Varšavas rajona tiesas Varšavā XV Komerclietu nodaļa] [..]

[omissis: iztiesāšanas sastāvs]

izskatījusi

[..] 2019. gada 16. aprīlī [norāde par procesuālo kārtību, kurai nav nozīmes]

lietu par *Delfly sp. z o.o.*, Varšava, prasību

pret *Travel Service sp. z o.o.*, Varšava,

par samaksu,

attiecībā uz tiesvedības apturēšanu

nolēma:

1. uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus: (*pirmais jautājums*)

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.), 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī norma reglamentē ne tikai kompensācijas maksāšanas pienākuma apjomu, bet arī šī pienākuma izpildes veidu?

(*otrais jautājums*)

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai pasažieris vai tā tiesību pārņēmējs drīkst pieprasīt samaksāt summas 400 EUR apmērā ekvivalentu citā valūtā, it īpaši valsts valūtā, kura ir likumīgais maksāšanas līdzeklis atceltā vai kavēta lidojuma pasažiera dzīvesvietā?

(*trešais jautājums*)

Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, pēc kādiem kritērijiem ir jānosaka valūta, kurā pasažieris vai tā tiesību pārņēmējs var pieprasīt samaksu, un kāds valūtas maiņas kurss būtu jāpiemēro?

(*ceturtais jautājums*)

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 7. panta 1. punkts vai citas tās normas liedz piemērot tādās saistību izpildi reglamentējošās valsts tiesību normas, kas liek noraidīt pasažiera vai tā tiesību pārņēmēja celto prasību tikai tādēļ, ka prasījuma summa kļūdaini ir tikusi norādīta valsts valūtā, kura ir likumīgais maksāšanas līdzeklis pasažiera dzīvesvietā, nevis euros saskaņā ar šīs regulas 7. panta 1. punktu?

2. apturēt tiesvedību [...]

[oriģ. 2. lpp.]

PAMATOJUMS

[*omissis*: argumentācija saistībā ar valsts procesuālajām normām attiecībā uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu]

[oriģ. 3. lpp.]

[*omissis*: pirmās lappuses satura atkārtojums – oriģinālteksta 1. lpp.)]

[oriģ. 4. lpp.]

3. Strīda priekšmets un fakti

- 3.1. Nepieciešamība saņemt atbildi uz iepriekš norādītajiem jautājumiem radās *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy* uzsāktajā civilstrīdā. Prasītāja *Delfly spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* [sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Delfly"], kas ir reģistrēta Varšavā, lūdza piedzīt no atbildētājas *Travel Service Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* [sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Travel Service Polska"], kas ir reģistrēta Varšavā, summu 1698,64 zlotu apmērā, kas ir 400 EUR ekvivalents pēc *Narodowy Bank Polski* [Polijas Nacionālās bankas] noteiktā valūtu maiņas kursa prasības celšanas dienā. Prasītāja paskaidroja, ka prasījuma cesijas rezultātā tā ir ieguvusi no pasažieres X tiesības uz prasījumu par summas 400 EUR apmērā samaksu, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 261/2004 [..] 7. panta 1. punktu, saistībā ar kavētu lidojumu no vietas A līdz vietai B. Atbildētāja lūdz noraidīt prasību, iebilstot citā starpā, ka tika kļūdaini noteikta prasījuma valūta, kā rezultātā saskaņā ar valsts tiesību aktiem prasība ir noraidāma.
- 3.2. Aplūkojamajā lietā nav strīda par faktiem. 2017. gada 23. jūlijā X ceļoja no vietas A trešajā valstī uz vietu B Polijas Republikā ar lidojumu, kuru veica atbildētāja aviokompānija. Tai bija derīga rezervācija, un tā laikus ieradās uz lidojuma reģistrāciju. Lidojums kavējās vairāk par trijām stundām. Netika konstatēts, ka pasažiere trešajā valstī būtu saņēmusi atlīdzinājumu vai kompensāciju un vai par viņu ir rūpējušies Regulas (EK) Nr. 261/2004 [..] 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē. 2017. gada 27. jūlijā X nodeva prasītājam tiesības uz prasījumu par kompensāciju par lidojuma kavējumu.

4. Atbilstošās valsts tiesību normas un judikatūra

- 4.1. *Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego* (1964. gada 17. novembra Likums par civilprocesa kodeksu; *Dz.U.*, 2018. gads, 1360. pozīcija ar grozījumiem) 321. panta 1. punktā ir noteikts, ka tiesa nedrīkst spriest par prasījumiem, kas nav bijuši prasības priekšmets, kā arī pārsniedz prasības robežas.
- 4.2. Civilprocesa kodeksa 505¹. panta 1. punktā ir noteikts, ka vienkāršotās tiesvedības noteikumus piemēro [..] lietās, kas ir rajona tiesu kompetencē par prasījumiem, kas izriet no līgumiem, ja strīda priekšmeta vērtība nepārsniedz divdesmit tūkstošu zlotu [..].

[oriģ. 5. lpp.]

- 4.3. Civilprocesa kodeksa 505⁴. panta 1. punkta pirmajā teikumā, kas attiecas uz vienkāršoto tiesvedību, ir noteikts, ka prasības grozīšana nav pieļaujama.

- 4.4. *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny* [1964. gada 23. aprīļa Likums par Civilkodeksu; *Dz.U.*, 2018. gads, 1025. pozīcija ar grozījumiem] 358. pantā ir noteikts, ka (1. punkts), ja tādas saistības, kura ir jāizpilda Polijas Republikas teritorijā, priekšmets ir naudas summa, kura ir izteikta ārvalstu valūtā, parādnieks var izpildīt šo saistību Polijas valūtā, ja vien likums, tiesas nolēmums, kurš ir saistības rašanās avots, vai tiesiskais darījums neliek izpildīt saistību tikai ārvalstu valūtā. (2. punkts) Ārvalstu valūtas vērtību nosaka pēc Polijas Nacionālās bankas publicētā vidējā valūtas maiņas kursa dienā, kad prasījums ir izpildāms, ja vien likums, tiesas nolēmums vai tiesiskais darījums neparedz citādi. (3. punkts) Ja parādnieks kavē saistības izpildi, kreditors var pieprasīt izpildīt saistību Polijas valūtā pēc Polijas Nacionālās bankas publicētā vidējā valūtas maiņas kursa dienā, kad samaksa tiek veikta.
- 4.5. Par iepriekš minēto normu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) ir spriedusi 2012. gada 16. maija spriedumā [*omissis*: detalizētāka atsauce uz attiecīgo spriedumu] *Sąd Najwyższy* norādīja, ka tiesības izvēlēties valūtu ir tikai parādniekam gan situācijā, kad parādnieks izpilda saistību termiņā, gan situācijā, kad notiek parastais saistības izpildes nokavējums (bez parādnieka vainas) vai kvalificētais saistības izpildes nokavējums (parādnieka vainas dēļ). Ja parādnieks pieļauj tādas saistības kvalificēto izpildes nokavējumu, kuras priekšmets ir naudas summa ārvalstu valūtā, kreditoram ir tiesības izvēlēties kursu, pēc kura tiek noteikta ārvalstu valūtas vērtība, bet tikai tad, ja parādnieks ir izvēlējis Polijas valūtu. 2012. gada 16. maija spriedums iedibināja vispārztītu vispārējās jurisdikcijas tiesu judikatūru. Šīs judikatūras ietvaros vispārējās jurisdikcijas tiesas daudzkārt ir noraidījušas prasības, kurās prasītājs noteica savu prasījumu Polijas valsts valūtā, kad tam bija tiesības uz prasījumu ārvalstu valūtā. Tādējādi nav iespējams piespriest pieprasītu summu saistībā ar aizliegumu spriest par prasījumu, kas nav bijis prasības priekšmets.
- 4.6. Polijas Republika ir Ekonomiskās un monetārās savienības dalībniece. Ņemot vērā izņēmuma statusu Līguma par Eiropas Savienības darbību 139. panta izpratnē [**oriģ. 6. lpp.**], tā ir saglabājusi neatkarīgu monetāro politiku un politiku valūtas jautājumos. Saistībā ar to euro tiek uzskatīts par ārvalstu valūtu.
- 4.7. Civilkodeksa 358. pants tika grozīts 2016. gadā. Grozījuma mērķis bija precizēt jēdzienu “nokavējums”, kura iestāšanās piešķir kreditoram tiesības izvēlēties valūtas kursu. Nešķiet, ka grozījums iedragātu vispārztīto normas interpretāciju attiecībā uz to, kam ir tiesības modificēt valūtu.
- 4.8. Polijas tiesu judikatūrā ir atšķirības attiecībā uz tādu strīdu nokārtošanu, kuros prasītājs pieprasa piedzīt kompensāciju par kavēta lidojuma sekām Polijas valsts valūtā (proti, Polijas zlotos). Ar 2016. gada 29. novembra [*omissis*: detalizētāka atsauce uz attiecīgo spriedumu] un 2017. gada 1. marta [*omissis*: detalizētāka atsauce uz attiecīgo spriedumu] spriedumiem

Sąd Okręgowy w Gliwicach [Gliwices apgabaltiesa, Polija] noraidīja tādējādi noformētus kavētu lidojumu pasažieru prasījumus, norādot, ka kreditoram nav tiesību pārrēķināt Polijas valūtā tādus kompensācijas prasījumus, kuri ir izteikta ārvalstu valūtā – euros. Savukārt 2017. gada 28. marta [...] [omissis: detalizētāka atsauce uz attiecīgo spriedumu] un 2018. gada 13. decembra [...] [omissis: detalizētāka atsauce uz attiecīgo spriedumu] spriedumos *Sąd Okręgowy w Warszawie* [Varšavas apgabaltiesa, Polija] pauda pretējo nostāju, argumentējot citā starpā, ka Civilkodeksa 358. panta un Regulas Nr. 261/2004 [...] 7. panta 1. punkta pareizā un teleoloģiskā interpretācija nedrīkst radīt nelabvēlīgas sekas tiem kreditoriem, kuri ir Polijas pilsoņi un neapšaubāmi ir tiesīgi pieprasīt kompensāciju valsts valūtā.

5. Šaubas par interpretāciju un saistība ar valsts tiesību normām

- 5.1. Neraugoties uz laiku, kurš ir pagājis no Regulas (EK) Nr. 261/2004 [...] normu stāšanās spēkā, valsts tiesas neinterpretē tās saskaņoti. Iepriekš norādītajā Polijas tiesu judikatūrā pastāv atšķirība, kuras rezultātā līdzīgās lietās tiek pieņemti atšķirīgi lēmumi. Tādēļ ir vēlams noskaidrot aspektus, kas ir minēti prejudiciālajos jautājumos. Ņemot vērā *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy* izskatāmo lietu, atbildēm uz jautājumiem būs ievērojama ietekmē uz Regulas 7. panta 1. punkta pareizas interpretācijas izvēli **[oriģ. 7. lpp.]** un tādējādi uz lietas iznākumu.
- 5.2. Pirmā jautājuma mērķis ir noskaidrot Regulas (EK) Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta piemērošanas jomu. Šķiet, ka minētajā normā nav ietverts formulējums, kurš noteiktu kompensācijas saistības izpildes veidu, piemēram, termiņu, izpildes vietu, iespēju veikt samaksu citā valūtā. Tādējādi ir iespējams argumentēt, ka valsts tiesību aktos, kuri reglamentē noslēgtu pārvadājuma līgumu, būtu jāprecizē pasažiera tiesības un attiecīgi gaisa pārvadātāja pienākumi. No otras puses, Eiropas likumdevēja mērķis, kurš ir skaidri norādīts šīs regulas 4. apsvērumā, bija pastiprināt pasažieru tiesības un nodrošināt, ka gaisa pārvadātāji strādā liberalizētā tirgū atbilstīgi saskaņotiem nosacījumiem. Ņemot vērā minēto preambulas apsvērumu, ir jāapsver iespēja papildināt šo īso noteikumu ar kādu saturu, kas ir balstīts uz Eiropas Savienības dalībvalstīs spēkā esošajiem vispārējiem tiesību principiem neatkarīgi no valsts tiesību aktiem. Saskaņā ar minēto pieeju šī norma reglamentētu ne tikai maksājamas kompensācijas apmēru, bet arī tās maksāšanas kārtības pamatnoteikumus.
- 5.3. Otrais jautājums ir aktuāls tikai tad, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša. Ja šī norma reglamentē arī saistības izpildes veidu, būtu jānosaka šī noteikuma normatīvais saturs šajā ziņā. Lai taisītu spriedumu iesniedzējtiesas izskatāmajā lietā, ir nepieciešams noskaidrot, vai pasažieris vai tā tiesību pārņēmējs ir tiesīgs pieprasīt samaksu valūtā, kas nav euro, it īpaši valūtā, kas ir likumīgais maksāšanas līdzeklis viņa dzīvesvietā. Šāds risinājums būtu par labu pasažieriem, kuri varētu uzzināt potenciāla

prasījuma gala apmēru vēl pirms aviobiļetes iegādes. Tomēr tas būtu pretrunā Polijas tiesību sistēmā vispāratzītajam principam, saskaņā ar kuru kreditors nav tiesīgs veikt grozīt valūtu un tiesības veikt samaksu valsts valūtā ir tikai parādniekam.

- 5.4. Trešais jautājums ir aktuāls tikai tad, ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša. Nepieciešamība nostabilizēt valūtas vai valūtas maiņas kursa noteikšanas kritērijus ir loģiskas sekas apgalvojumam, ka pasažieris vai tā tiesību pārņēmējs ir tiesīgs pieprasīt samaksu citā valūtā, kas nav euro.

[orig. 8. lpp.]

- 5.5. Ceturtais jautājuma mērķis ir izklaidēt turpmāk norādītās šaubas. Valsts tiesību aktos ietvertie stingrie risinājumi var ievērojami apgrūtināt atceltu vai kavētu lidojumu pasažieriem likumīgu prasījumu apmierināšanu. Mēdz būt arī tā, ka prasība tiek noraidīta tikai tāpēc, ka prasījums tika kļūdaini norādīts valsts valūtā, kuru izmanto pasažieris, lai gan Regulas (EK) Nr. 261/2004 [..] 7. panta 1. pantā ir paredzēta valūta euro. Jāpiebilst, ka šāda veida lietās prasītājs nevar grozīt prasījumu pat tad, ja ir pamanījis savu kļūdu, jo tas ir pretrunā vienkāršotās tiesvedības noteikumiem. Savukārt tiesa nevar piešķirt kompensāciju, kas ir izteikta euros, jo tas būtu uzskatāms par aizliegtu spriešanu par prasījumu, kas nav bijis prasības priekšmets.

- 5.6. Prasība precīzi formulēt prasījumu ir attaisnota ar nepieciešamību nepārprotami noteikt strīda priekšmetu. Augsta formālisma pakāpe ir civilprocesa kodificēšanas loģiskas sekas. Aizlieguma grozīt prasību vienkāršotajā tiesvedībā mērķis ir sekmēt ātrāku spriešanu mazāka svara lietās. Tomēr daži procesuāli risinājumi noved pie sekām, kuras var šķist nesamērīgas attiecībā pret kļūdas svaru. Šajos apstākļos ir jāapsver, vai Regulas 7. panta 1. punkts vai citas tās normas, kuru mērķis ir stiprināt pasažieru aizsardzību, pamatojoties uz saskaņotiem noteikumiem, nav pretrunā tik stingriem risinājumiem, kādi tika aprakstīti iepriekš.

[paraksts]